

**Stanovisko Európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov k oznámeniu Komisie
o všeobecnom prístupe k prenosu osobných záznamov o cestujúcich do tretích krajín**

(2010/C 357/02)

EURÓPSKY DOZORNÝ ÚRADNÍK PRE OCHRANU ÚDAJOV,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 16,

so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie, a najmä na jej článok 8,

so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 95/46/EHS z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov ⁽¹⁾,

so zreteľom na žiadosť o stanovisko v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001 z 18. decembra 2000 o ochrane jednotlivcov so zreteľom na spracovanie osobných údajov inštitúciami a orgánmi Spoločenstva a o voľnom pohybe takýchto údajov, a najmä s jeho článkom 41 ⁽²⁾,

PRIJAL TOTO STANOVISKO:

I. ÚVOD

1. Konzultovanie Európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov

1. Dňa 21. septembra 2010 Komisia prijala oznámenie o všeobecnom prístupe k prenosu osobných záznamov o cestujúcich do tretích krajín ⁽³⁾. Oznámenie bolo v ten istý deň odoslané Európskemu dozornému úradníkovi pre ochranu údajov na konzultáciu.
2. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov víta skutočnosť, že ho Komisia požiadala o konzultáciu. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov mal ešte pred prijatím oznámenia možnosť poskytnúť svoje neformálne pripomienky. Mnohé z nich boli pri príprave konečného znenia dokumentu zohľadnené, kým iné body stále vyvolávajú obavy v súvislosti s ochranou údajov.

2. Návrh v súvislostiach

3. Všeobecný prístup k problematike osobných záznamov o cestujúcich predstavený Komisiou v oznámení má za cieľ poskytnúť jednotný rámec pre prenos osobných

záznamov o cestujúcich do tretích krajín. Európsky parlament, ktorý má na základe nového inštitucionálneho rámca oprávnenie ratifikovať dohody týkajúce sa osobných záznamov o cestujúcich s tretími krajinami ⁽⁴⁾, okrem naliehavej potreby právnej istoty vytvorenej v oznámení veľmi dôrazne podporuje aj tento harmonizovaný prístup.

4. Oznámenie dopĺňajú odporúčania pre rokovania o dohodách o osobných záznamoch o cestujúcich s konkrétnymi tretími krajinami. Odporúčania sú obmedzené a v tomto stanovisku sa neanalyzujú. Vzťah medzi všeobecným oznámením a odporúčaniami sa však pripomienkuje v kapitole II.

5. Okrem všeobecného prístupu k prenosu osobných záznamov o cestujúcich do tretích krajín pripravuje Komisia aj revidovaný prístup k osobným záznamom o cestujúcich pre EÚ. O návrhu tohto rámca EÚ sa už v minulosti v Rade intenzívne diskutovalo v rámci bývalého tretieho piliera pred nadobudnutím účinnosti Lisabonskej zmluvy. ⁽⁵⁾ Tieto diskusie nevedli ku konsenzu o množstve základných prvkov systému osobných záznamov o cestujúcich, napríklad v otázke používania databázy vytvorenej v rámci takéhoto systému. Štokholmský program potom obsahoval naliehavú výzvu Komisii, aby pripravila nový návrh, nešpecifikovali sa však základné prvky tohto návrhu. Návrh smernice o systéme osobných záznamov o cestujúcich pre EÚ sa očakáva na začiatku roka 2011.

6. Súčasný stanovisko je zamerané na oznámenie Komisie. V jeho prvej časti sa analyzuje oznámenie v súvislosti so súčasným vývojom v oblasti ochrany údajov, druhá časť sa zaoberá legitímnosťou systému osobných záznamov o cestujúcich a tretia časť sa zameriava na konkrétnejšiu problematiku ochrany údajov v rámci oznámenia.

⁽⁴⁾ Dohody boli podpísané s týmito krajinami:

— USA: Dohoda medzi Európskou úniou a Spojenými štátmi americkými o spracovaní a postupovaní údajov z osobného záznamu o cestujúcom (PNR) leteckými dopravcami Ministerstvu vnútornej bezpečnosti Spojených štátov amerických (DHS) (Dohoda PNR z roku 2007) (Ú. v. EÚ L 204, 4.8.2007, s. 18).
— Kanada: Dohoda medzi Európskym spoločenstvom a vládou Kanady o spracovaní údajov o podrobnejšej informácii o cestujúcom a záznamu podľa mena cestujúceho (Ú. v. EÚ L 82, 21.3.2006, s. 15).
— Austrália: Dohoda medzi Európskou úniou a Austráliou o spracúvaní a prenose údajov zo záznamu o cestujúcom (PNR) s pôvodom v Európskej únii leteckými dopravcami Austrálskej colnej správy (Ú. v. EÚ L 213, 8.8.2008, s. 49 – 57).

⁽⁵⁾ Komisia 6. novembra 2007 prijala návrh rámcového rozhodnutia Rady o využívaní osobných záznamov o cestujúcich (PNR) na účely presadzovania práva [KOM(2007) 654 v konečnom znení]. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov predložil svoje stanovisko k tomuto návrhu 20. decembra 2007 (Ú. v. EÚ C 110, 1.5.2008, s. 1).

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 281, 23.11.1995, s. 31.

⁽²⁾ Ú. v. ES L 8, 12.1.2001, s. 1.

⁽³⁾ KOM(2010) 492 v konečnom znení.

II. ANALÝZA NÁVRHU

1. Všeobecné pripomienky

7. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov víta horizontálny prístup oznámenia v súlade s najnovšími požiadavkami Európskeho parlamentu na podrobnú analýzu a jednotný pohľad na existujúci a predpokladaný systém osobných záznamov o cestujúcich. Vysoká a harmonizovaná úroveň ochrany v rámci týchto systémov predstavuje cieľ, ktorý je potrebné dôrazne podporovať.
8. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov má však pochybnosti týkajúce sa všeobecného načasovania rôznych iniciatív, ktoré sa priamo či nepriamo týkajú spracovania údajov systému osobných záznamov o cestujúcich.
9. Zatiaľ čo v oznámení sa uvádzajú medzinárodné dohody o systémoch osobných záznamov o cestujúcich a iniciatíva týkajúca sa systému osobných záznamov o cestujúcich pre EÚ, normy navrhované v oznámení sa týkajú iba medzinárodných dohôd. Rámec EÚ sa prediskutuje a pripraví neskôr.
10. Logickejší a vhodnejší program by podľa názoru Európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov obsahoval aj hĺbkové preskúmanie možného systému EÚ vrátane ochranných opatrení na ochranu údajov, ktoré by boli v súlade s právnym rámcom EÚ, a prípravu prístupu k dohodám s tretími krajinami na tomto základe.
11. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov tiež zdôrazňuje prebiehajúce práce v súvislosti so všeobecnou dohodou medzi EÚ a USA o výmene údajov na účely presadzovania práva⁽¹⁾, ktorých cieľom je stanoviť súbor zásad zabezpečujúcich vysokú úroveň ochrany osobných údajov ako podmienku na výmenu údajov s USA. Výsledok rokovaní medzi EÚ a USA má poslúžiť ako podklad pre ďalšie dvojstranné dohody uzatvorené EÚ a jej členskými štátmi vrátane dohôd o systéme osobných záznamov o cestujúcich medzi EÚ a USA.
12. Ďalším prvkom, ktorý je potrebné v tejto súvislosti zohľadniť, je všeobecné preskúmanie rámca ochrany údajov v EÚ, ktoré teraz vykonáva Komisia, vzhľadom na oznámenie, a to do konca roka 2010, po ktorom bude nasledovať návrh nového regulačného rámca v priebehu roka 2011⁽²⁾. Tento proces preskúmania sa uskutočňuje v postlisabonskom rámci, ktorý má priamy vplyv na horizontálne uplatňovanie zásad ochrany údajov na bývalé piliere EÚ vrátane policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach.
13. S cieľom zabezpečiť konzistentnosť je potrebné, aby sa EÚ dohodla na vnútorných nástrojoch a na základe týchto vnútorných nástrojov rokovala o dohodách s tretími krajinami. Celkový program by sa mal preto v prvom rade sústrediť na všeobecný rámec ochrany údajov v EÚ, potom na možný systém osobných záznamov o cestujúcich pre EÚ a nakoniec na podmienky výmeny s tretími krajinami na základe aktualizovaného rámca EÚ. V tejto fáze by sa tiež mali pri stanovovaní podmienok prenosu osobných záznamov o cestujúcich do tretích krajín zohľadniť ochranné opatrenia predpokladané v budúcej dohode medzi EÚ a USA.
14. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov si uvedomuje, že z rôznych procesných a politických dôvodov sa toto ideálne poradie v praxi nedodržiava. Napriek tomu sa však domnieva, že rôzne subjekty v rámci Komisie, Rady a Parlamentu by mali dodržiavať logickú postupnosť rôznych krokov. Keďže vývoj, a to najmä v oblasti rámca EÚ a rokovaní medzi EÚ a USA, paralelne postupuje, je tiež potrebné dôkladne zohľadniť potrebu konzistentnosti a harmonizovaného pohľadu na opatrenia na ochranu údajov v rámci EÚ a v súvislosti s prenosmi. Konkrétne by to znamenalo najmä:
- zohľadniť výsledky hodnotenia vplyvu na systém osobných záznamov o cestujúcich pre EÚ pred dokončením rokovaní o systéme osobných záznamov o cestujúcich s tretími krajinami,
 - zabezpečiť prijatie poučení z preskúmania súčasných podmienok systému osobných záznamov o cestujúcich,
 - čo sa týka rokovaní s USA, prepojiť rokovania o systéme osobných záznamov o cestujúcich s rokovaniami o všeobecnej dohode o výmene údajov na účely presadzovania práva. Len takto je možné dosiahnuť konzistenciu ochranných opatrení v oboch dohodách.
15. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov nakoniec predkladá otázku prepojenia medzi oznámením a pokynmi navrhnutými Komisiou. Patrí sem rozsah konkretizovania presných ochranných opatrení a podmienok v normách uvedených v oznámení alebo v pokynoch stanovených pre jednotlivé krajiny: ak je celkovým cieľom harmonizovať podmienky spracovania a výmeny údajov systému osobných záznamov o cestujúcich, Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov sa domnieva, že priestor na manévrovanie v prípade jednotlivých medzinárodných dohôd musí byť čo najužší a že v normách sa musí stanovovať presný rámec. Normy môžu účinne vplývať na obsah dohôd. V tomto zmysle sa ďalej uvádza niekoľko pripomienok na dosiahnutie väčšej presnosti.
- ⁽¹⁾ Pozri najmä konzultácie začaté Komisiou v januári 2010 o budúcej medzinárodnej dohode medzi Európskou úniou (EÚ) a Spojenými štátmi americkými (USA) o ochrane osobných údajov a výmene informácií na účely presadzovania práva a príspevky pracovnej skupiny zriadenej podľa článku 29 a Európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov, ktoré sa nachádzajú na stránke http://ec.europa.eu/justice/news/consulting_public/news_consulting_0005_en.htm
- ⁽²⁾ Komisia začala proces preskúmania súčasného právneho rámca na konferencii na vysokej úrovni v máji 2009. Po ňom nasledovali verejné konzultácie prebiehajúce do konca roka 2009 a niekoľko konzultačných stretnutí zainteresovaných strán v júli 2010. Príspevok pracovnej skupiny zriadenej podľa článku 29, na ktorom Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov aktívne spolupracoval, sa nachádza na tomto prepojení: http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/workinggroup/wpdocs/index_en.htm#general_issues

2. Legitimita systému

16. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov, ako aj pracovná skupina zriadená podľa článku 29, už v množstve stanovísk⁽¹⁾ trvali na potrebe jasného odôvodnenia prípravy systémov osobných záznamov o cestujúcich, či už v rámci EÚ, alebo z dôvodu výmeny údajov s tretími krajinami. Potrebnosť opatrení musia podporovať konkrétne dôkazy, ktoré sa musia vyhodnotiť a vyvážiť tak, aby len v potrebnej miere zasahovali do súkromného života jednotlivcov s cieľom zabezpečiť primeraný a čo najmiernejší postup pri získavaní výsledkov. Skutočnosť, že najnovší technologický vývoj v súčasnosti umožňuje široký prístup a analýzu, ako sa uvádza na konci bodu 2.2 oznámenia, nie je sama osebe dôvodom pre prípravu systému zameraného na kontrolu všetkých cestujúcich. Inými slovami: dostupnosť prostriedkov nesmie ospravedlniť výsledok.
17. Ako sa uvádza ďalej, Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov sa domnieva, že hromadný prenos údajov o nevinných osobách na účely posúdenia rizika predstavuje závažný problém z hľadiska primeranosti. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov spochybňuje najmä proaktívne používanie údajov zo systému osobných záznamov o cestujúcich. Zatiaľ čo retroaktívne používanie údajov obavy nevzbudzuje, keďže je súčasťou vyšetrovania už spáchaného trestného činu, proaktívne používanie a používanie v skutočnom čase sú hodnotené kritickejšie.
18. Podľa znenia oznámenia, aj v kontexte „skutočného času“ sa budú údaje systému osobných záznamov o cestujúcich využívať na predchádzanie trestnej činnosti, prehliadku alebo zadržanie osôb pred spáchaním trestného činu na základe „vopred zistených a na skutočnostiach založených ukazovateľoch rizika“⁽²⁾. Hlavná myšlienka uplatňovania opatrení na osoby pred spáchaním trestného činu na základe ukazovateľov rizika je podľa názoru Európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov proaktívnym opatrením, ktorého použitie pri presadzovaní práva je bežne prísne vymedzené a obmedzené.
19. Okrem toho, ani pojem ukazovateľov rizika, ani pojem hodnotenia rizika nie je dostatočne prepracovaný, pričom pojem hodnotenia rizika sa dá ľahko zameniť s pojmom profilovania. Táto podobnosť je ešte výraznejšia pri údajnom ciele, ktorým je zavedenie „vzorcov cestovania a správania, ktoré sa zakladajú na faktoch“. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov má pochybnosti o prepojení medzi pôvodnými faktami a vzorcami odvodenými z týchto faktov. Proces je zameraný na posúdenie rizika jednotlivca (a možno aj na využitie donucovacích opatrení voči nemu) na základe faktov, ktoré s týmto jednotlivcom nesúvisia. Ako už bolo uvedené v predchádzajúcom stanovisku k návrhu systému osobných záznamov o cestujúcich pre EÚ, najväčšie obavy Európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov sa týkajú skutočnosti, že „rozhodnutia o jednotlivcoch sa budú

prijímať na základe zvyklostí a kritérií stanovených na základe použitia údajov o cestujúcich vo všeobecnosti. Rozhodnutia o jednom jednotlivcovi bude možné prijať na základe použitia (aspoň čiastočného) zvyklostí odvodených z údajov o iných jednotlivcoch. Rozhodnutia sa tak budú prijímať v abstraktných súvislostiach, čo môže mať závažné dôsledky na dotknuté osoby. Pre jednotlivcov je nesmierne ťažké brániť sa proti takýmto rozhodnutiam“⁽³⁾.

20. Využívanie takýchto metód v širokom rozsahu vrátane kontroly všetkých pasažierov, preto vyvoláva závažné otázky týkajúce sa súladu so základnými zásadami ochrany súkromia a osobných údajov vrátane zásad stanovených v článku 8 EDP, článkoch 7 a 8 Charty a v článku 16 Zmluvy o fungovaní EÚ.
21. Pri každom záverečnom rozhodnutí o legitímnosti systémov osobných záznamov o cestujúcich by sa mali zohľadňovať tieto prvky, ktoré je potrebné analyzovať a pripraviť v rámci hodnotenia vplyvu vykonávaného v rámci projektu systému osobných záznamov o cestujúcich pre EÚ. S cieľom umožniť podrobné posúdenie výsledkov tohto hodnotenia vplyvu pri navrhovaní celkových požiadaviek v rámci systémov osobných záznamov o cestujúcich je potrebné pripraviť program.

3. Obsah navrhovaných noriem

22. Bez toho, aby boli dotknuté predchádzajúce základné pripomienky k legitímnosti systémov osobných záznamov o cestujúcich víta Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov rozsiahly zoznam noriem, viditeľne inšpirovaný zásadami ochrany údajov EÚ, ktoré by mali v niekoľkých aspektoch posilniť ochranu uvedenú v konkrétnych dohodách. Pridaná hodnota a nedostatky noriem sa skúmajú ďalej v texte.

Primeranosť a záväzný charakter každej dohody

23. Európskemu dozornému úradníkovi pre ochranu údajov zo znenia oznámenia vyplýva, že posúdenie primeranosti môže vychádzať zo všeobecného rámca ochrany údajov prijímajúcej krajiny alebo kontextuálne závisieť od právne záväzných záväzkov v medzinárodnej dohode, ktorou sa riadi spracovanie osobných údajov. Vzhľadom na rozhodujúcu úlohu medzinárodných dohôd pri posudzovaní primeranosti Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov zdôrazňuje potrebu jasne stanoviť záväzný charakter dohôd pre všetky zainteresované strany a verí, že ho má dopĺňať priame vyjadrenie skutočnosti, že dohody musia zabezpečovať priamo vynútiteľné práva dotknutých osôb. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov sa domnieva, že tieto prvky tvoria základný aspekt posúdenia primeranosti.

Rozsah a účel

24. Prvé dva body v zozname zásad sa týkajú obmedzenia účelu. Prvý bod v podnadpise „využitie údajov“ sa týka

⁽¹⁾ Stanovisko Európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov z 20. decembra 2007 k návrhu rámcového rozhodnutia Rady o využívaní údajov z osobných záznamov cestujúcich (PNR) na účely presadzovania práva, Ú. v. EÚ C 110, 1.5.2008, s. 1. Stanoviská pracovnej skupiny podľa článku 29 sú k dispozícii na nasledujúcom prepojení: http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/workinggroup/wpdocs/index_en.htm#data_transfers

⁽²⁾ Strana 4 oznámenia, kapitola 2.1.

⁽³⁾ Stanovisko z 20. decembra 2007 k návrhu rámcového rozhodnutia Rady o využívaní údajov z osobných záznamov o cestujúcich (PNR) na účely vynucovania práva, Ú. v. EÚ C 110, 1.5.2008, s. 4.

účelu presadzovania práva a bezpečnosti a ďalej spomína terorizmus a inú závažnú nadnárodnú trestnú činnosť na základe prístupu, z ktorého vychádzajú definície pojmov stanovené v nástrojoch EÚ. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov vyjadruje pochybnosti o tomto znení, pretože by mohlo viesť k tomu, že budúce dohody nebudú presne vychádzať z týchto vymedzení, budú nimi iba inšpirované. Z dôvodu právnej istoty je dôležité, aby boli terorizmus a závažná nadnárodná trestná činnosť presne vymedzené a aby sa určili nástroje EÚ, ktoré sa spomínajú v oznámení. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov okrem toho pripomína, že rôzne typy trestnej činnosti musia pred svojím zaradením do systému osobných záznamov o cestujúcich prejsť testom nevyhnutnosti a primeranosti.

25. Druhý bod sa zrejme viac týka rozsahu (podstaty zbieraných údajov) než zásady účelu. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov poznamenáva, že oznámenie neobsahuje zoznam údajov, ktorých sa týkajú prenosy, určenie kategórií vymieňaných údajov sa ponecháva na konkrétnu dohodu. S cieľom zabrániť odchýlkam a zaraďovaniu neprimeraných kategórií údajov do niektorých dohôd s tretími krajinami sa Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov domnieva, že k normám je potrebné pridať spoločný a vyčerpávajúci zoznam kategórií údajov v súlade s účelom výmeny údajov. V tomto zmysle odkazuje na stanoviská pracovnej skupiny zriadenej podľa článku 29, v ktorých sa uvádzajú kategórie prijateľných údajov a kategórie údajov presahujúcich základné práva dotknutých osôb⁽¹⁾. Kategórie údajov, ktoré je potrebné vyčleniť, sú najmä tie, ktoré možno považovať za citlivé údaje, a teda chránené údaje podľa článku 8 smernice 95/46/EHS, údaje SSR/SSI (informácie o zvláštnych službách/zvláštnych požiadavkách), údaje OSI (iné doplnkové informácie), otvorené polia alebo polia na zadávanie ľubovoľného textu (ako napr. Všeobecné poznámky, kde sa môžu objaviť údaje citlivej povahy) a informácie často cestujúcich pasažierov, a údaje o správaní.

Citlivé údaje

26. V oznámení sa uvádza, že citlivé údaje sa môžu využívať len vo výnimočných okolnostiach. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov vyjadruje nesúhlas s touto výnimkou. Domnieva sa, že podmienky výnimky sú stanovené príliš široko a nepredstavujú žiadne záruky: používanie údajov na základe posúdenia jednotlivých prípadov sa predkladá len ako príklad, okrem toho by obmedzenie účelu malo byť všeobecnou zásadou týkajúcou sa každého spracovania údajov systémom osobných záznamov o cestujúcich, a nielen zárukou vzťahujúcou sa na citlivé údaje. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov sa domnieva, že povolením spracúvať citlivé údaje, a to aj v obmedzených prípadoch, sa úroveň ochrany údajov vo všetkých systémoch osobných záznamov o cestujúcich prispôsobí skôr systémom zabezpečujúcim nižšiu ochranu

údajov, než tým s vyššou úrovňou ochrany. Preto vyzýva na úplné a zásadné vylúčenie spracovania citlivých údajov.

Bezpečnosť údajov

27. Všeobecná povinnosť v rámci zabezpečenia uvedeného v oznámení sa považuje za dostatočnú. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov sa však domnieva, že ju možno doplniť o povinnosť vzájomne sa informovať v prípade narušenia zabezpečenia: príjemcovia budú zodpovední za informovanie svojich partnerov v prípade nezákonného zverejnenia prijatých údajov. Tým sa zvýši zodpovednosť v oblasti bezpečného spracovania údajov.

Presadzovanie

28. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov podporuje systém dohľadu, ako sa predpokladá v oznámení, vrátane opatrení dohľadu a zodpovednosti. Dôrazne sa podporuje aj právo každého jednotlivca na administratívne a súdne odškodnenie. V súvislosti s prístupovými právami tomu rozumie tak, že sa nepredpokladajú žiadne obmedzenia, čo víta. Ak bude vo výnimočných prípadoch obmedzenie potrebné, v normách sa jasne uvedie jeho presný rozsah a potrebné ochranné opatrenia vrátane najmä nepriameho prístupového práva.

Ďalšie zasielanie

29. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov vyjadruje spokojnosť s obmedzeniami na ďalšie zasielanie na základe posúdenia jednotlivých prípadov, či už ide o štátne orgány alebo tretie krajiny. Domnieva sa, že okrem tejto zásady by sa malo na prenosy do tretej krajiny alebo iným štátnym orgánom uplatňovať aj obmedzenie účelu uplatniteľné na prenosy do tretích krajín. Tým sa zabráni ďalšiemu používaniu alebo krížovej kontrole údajov systému osobných záznamov o cestujúcich s informáciami spracovávanými na iné účely. Európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov znepokojuje najmä riziko krížovej kontroly s informáciami pochádzajúcimi z iných databáz, napríklad ESTA, vzhľadom na USA. Poznamenáva, že nedávne rozhodnutie USA žiadať poplatok za údaje databázy ESTA má za následok zbieranie informácií o kreditných kartách cestujúcich. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov vyzýva na jasné obmedzenie s cieľom zabrániť nevhodnému priradovaniu informácií presahujúcich rozsah dohody o systéme osobných záznamov o cestujúcich.

Zadržiavanie údajov

30. Na obdobie zadržiavania údajov sa nevzťahuje účinná harmonizácia. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov sa domnieva, že údaje systémom osobných záznamov o cestujúcich by sa mali v zásade odstraňovať vtedy, ak kontroly pri príležitosti prenosu údajov nevyvolajú potrebu presadzovania práva. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov sa domnieva, že ak sa v rámci vnútroštátnej situácie odôvodní potreba obmedzeného obdobia zadržiavania údajov, maximálne obdobia zadržiavania údajov je potrebné stanoviť v normách. Okrem toho je

⁽¹⁾ Stanovisko z 23. júna 2003 k úrovni ochrany zabezpečenej v USA pre prenos údajov o cestujúcich, WP78. Toto stanovisko a ďalšie stanoviská pracovnej skupiny k tejto problematike sa nachádzajú na stránke: http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/privacy/workinggroup/wpdocs/index_en.htm#data_transfers

potrebné posilniť zásadu obmedzenia prístupových práv úradníkov a je potrebné zvážiť postupnú anonymizáciu údajov ako povinnosť, nie ako príklad.

Spôsoby prenosu

31. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov podporuje výhradné používanie tzv. systému posúvania údajov na prenos údajov systému osobných záznamov o cestujúcich. Požaduje konkrétne záruky, ktoré by zabezpečili, že systém posúvania údajov bude jediným systémom používaným v praxi. Skúsenosti a kontroly vykonávané orgánmi na ochranu údajov ukázali, že aj napriek povinnostiam stanoveným v dohodách, ktoré už nadobudli platnosť, najmä so zreteľom na systém osobných záznamov o cestujúcich v USA, je stále účinný aj systém vyťahovania údajov, čiže okrem systému posúvania údajov majú orgány USA širší prístup k údajom systému osobných záznamov o cestujúcich prostredníctvom počítačových rezervačných systémov. Je potrebné prijať právne a technické opatrenia s cieľom zabrániť obchádzaniu systému posúvania údajov.

32. Je potrebné vymedziť (odôvodnenú) frekvenciu prenosu leteckými spoločnosťami a stanoviť maximálne množstvo prenosov. Štandardom pre tieto činnosti by mali byť existujúce systémy s ustanoveniami maximálne zosúladenými s ochranou súkromia.

Hlavné koncepcie

33. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov tiež vyzýva na väčšiu presnosť pri základných prvkoch vykonávania dohôd týkajúcich sa systému osobných záznamov o cestujúcich. Trvanie dohôd (stanovené, podľa potreby) a ich revízia (pravidelná) by sa mali podrobnejšie vymedziť z horizontálneho hľadiska. Je potrebné určiť pravidelnosť najmä spoločných revízií, ako aj povinnosť vykonania prvej revízie v rámci určeného termínu po nadobudnutí platnosti dohôd: mali by to byť maximálne tri roky.

III. ZÁVER

34. Európsky dozorný úradník víta horizontálny prístup predložený Komisiou v jej oznámení. Je to základný krok smerom ku komplexnému rámcu výmeny údajov systému osobných záznamov o cestujúcich. Tento všeobecný dojem však zhoršuje niekoľko zásadných obáv.

35. Systémy osobných záznamov o cestujúcich predložené v oznámení nespĺňajú *per se* testy nevyhnutnosti a primeranosti, ako sú predložené v tomto stanovisku a v predchádzajúcich stanoviskách Európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov a pracovnej skupiny zriadenej podľa článku 29. Prípustnosť sa dosiahne po výraznom obmedzení podmienok zbierania a spracúvania osobných údajov. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov sa obáva najmä využívania systémov osobných záznamov o cestujúcich pri posudzovaní rizík a profilovaní.

36. Pri príprave noriem systému osobných záznamov o cestujúcich je potrebné zohľadniť všeobecný rámec ochrany údajov a súvisiaci právny vývoj v rámci EÚ, ako aj rokovania o dohodách o výmene údajov na všeobecnejšej úrovni, najmä s USA. Je potrebné zabezpečiť, aby sa v budúcej dohode o systéme osobných záznamov o cestujúcich s USA dodržiavala všeobecná dohoda o ochrane údajov s USA. Dohody o systéme osobných záznamov o cestujúcich s inými tretími krajinami by tiež mali byť v súlade s týmto prístupom.

37. Najdôležitejšie je, aby boli v každej dohode s tretími krajinami zohľadnené nové požiadavky ochrany údajov, ako sa vytvárajú v postlisabonskom inštitucionálnom rámci.

38. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov tiež vyzýva na väčšiu presnosť vo všeobecnom prístupe vzhľadom na minimálne ochranné opatrenia platné pre všetky dohody: majú sa uplatňovať prísnejšie podmienky, a to najmä so zreteľom na spracovanie citlivých údajov, zásadu obmedzenia účelu, podmienky ďalšieho zasielania a zadržiavania údajov.

39. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov nakoniec trvá na tom, aby každá dohoda dotknutým osobám poskytovala priamo vynútiteľné práva. Účinnosť postupov presadzovania práva v prípade dotknutých osôb, ako aj orgánov dohľadu, je základnou podmienkou pre posúdenie primeranosti každej dohody.

V Bruseli 19. októbra 2010

Peter HUSTINX

európsky dozorný úradník pre ochranu údajov